

Összefoglaló jelentés
az EU tagországaiban
2014-ben előfordult
zoonózisokról,
élelmiszer-eredetű
megbetegedésekről és
járványokról 2. 117

Fertőző
betegségek
adatai 120

Epidemiológiai Információs Hetilap

NEMZETKÖZI INFORMÁCIÓ

ÖSSZEFOGLALÓ JELENTÉS AZ EU TAGORSZÁGAIBAN 2014-BEN ELŐFORDULT ZONÓZISOKRÓL, ÉLELMISZER-EREDETŰ MEGBETEGEDÉSEKRŐL ÉS JÁRVÁNYOKRÓL 2.

Listeria/listeriosis

Humán listeriosis

2014-ben 27 tagállam összesen 2161 igazolt humán **listeriosis** megbetegedést jelentett. Az EU átlagos **bejelentési gyakorisága 0,52 eset volt 100 000 lakosra**, amely **30%-os növekedést** jelent 2013-hoz képest. A 2008. és 2014. közötti időszakban is **emelkedő** volt a bejelentett esetekre vonatkozó **trend**. Az országok többségében nőtt a regisztrált gyakoriság, és hat tagállamban ez a növekedés statisztikailag szignifikáns volt. 17 tagállam összesen 210 listeriosis okozta halálozást jelentett 2014-ben, ami 2009 óta a legmagasabb. Az ismert kimenetelű, 1401 laboratóriumi vizsgálattal igazoltan humán listeriosis megbetegedés **15,0%-a volt halálos kimenetelű**. A listeriosis leggyakrabban az idősek körében fordult elő, **a halálozási arány a 65 év felettek korcsoportjában volt a legmagasabb (17,8%)**.

Élelmiszerek

2014-ben a fogyasztásra kész élelmiszerek/ételek egyes csoportjainak kifogásoltsági aránya hasonló volt a megelőző évekéhez. A legtöbb probléma a halfeldolgozó üzemekben készült termékekkel volt (főleg a füstölt halakkal). Akárcsak az előző években, és összhangban az EU által végzett **Listeria monocytogenes** prevalencia alapszint-felméréssel (baseline survey) a kiskereskedelmi forgalomban lévő bizonyos készételek tekintetében a pozitív minták aránya a kiskereskedelemben forgalmazott fogyasztásra kész élelmiszerek közül a **halak és halból készült termékek** (főként füstölt halak)

esetében volt a legmagasabb. Ezt követték a **lány és félkemény sajtok**, majd a fogyasztásra kész húsételek, húsból készült termékek és keménysajtok.

Állati listeriosis

2014-ben számos tagállam jelentett **Listeria** izolálást különböző állatfajból. A leggyakrabban szarvasmarha, juh, kecske, sertés és páratlan ujjú patás állatok esetében mutatták ki a baktériumot, de azonosítottak **Listeriát** brojlercsirke, macska, kutya, elejtett vaddisznó, róka, és más vadon élő illetve állatkerti állatok esetében is. A **Listeria** széles körben elterjedt a környezetben, ezért várhatóan az állatokban is rendszeresen jelen van a kórokozó, így az expozíció lehetőségének növekedése állati listeriosis megbetegedésekhez vezethet.

Verotoxint termelő E. coli/VTEC okozta megbetegedések

Humán megbetegedések

2014-ben 5 955, megerősítetten **verotoxin-termelő Escherichia coli (VTEC)** által okozott megbetegedést jelentettek az Európai Unió tagállamai. Az unióra vonatkozó átlagos **regisztrált gyakoriság 1,56 beteg volt 100 000 lakosra** számolva, ami **1,9%-kal alacsonyabb volt, mint 2013-ban**. A 2011. évi kiterjedt járványt követő két évben az EU-régióban a bejelentési gyakoriság magasabb volt, mint a járvány előtt, és ez volt jellemző 2014-re is. Ennek magyarázata minden bizonnyal a **fokozott járványügyi éberség**, valamint az, hogy **egyre több mikrobiológiai laboratórium végez** most már vizsgálatokat az O157 izolálása mellett **más szerotípusok kimutatására is**. 2014-ben hét VTEC okozta halálesetet jelentettek az EU területén, így - a 3491 megbetegedés kimeneteléről információval rendelkező jelentést tekintetbe véve - a halálozási arány 0,2%-nak bizonyult.

Az előző évekhez hasonlóan, a leggyakrabban jelentett VTEC szerocsoport az **O157** volt (ami az ismert szerocsoportú esetek 46,3%-át tette ki), az O157 szerocsoport aránya csökkent a többi szerocsoportéhoz képest. Az O157 szerocsoport előfordulásának gyakoriságát az O26, O103, O145, O91, O146 és az O111 követte.

A nem tipizálható VTEC-törzsek aránya 2014-ben is folyamatosan nőtt, ahogy a nehezen tipizálható rögzös telep morfológiájú törzsek aránya is, mindkettő előfordulása megduplázódott a 2012 és 2014 közötti hároméves időszakban.

Állatok között és élelmiszerben előforduló VTEC

Nem volt kimutatható jellegzetes trend az állatokból és élelmiszerekből izolált VTEC tekintetében. A legnagyobb arányban **kérődzők húsból** mutatták ki a kórokozót (kecske, juh, szarvasmarha, szarvas).

VTEC-et azonosítottak a vizsgált **sajtminták** kb. 1%-ában, különösen a **juh- illetve kecsketejből készült sajtok** esetében, de a fogyasztásra kész termékekben felhasznált növényi eredetű termékek esetében ez a kontaminációs

arány alacsony volt. Nem kaptak pozitív eredményt fűszerek, gyógyfüvek vizsgálatakor, ahogy a csírákból vett mintákban sem, mely az egyetlen élelmiszer-kategória, amelyre vonatkozóan VTEC mikrobiológiai kritériumokat fogalmaztak meg az EU-ban.

A jelentett VTEC szerocsoportok széles skálán mozogtak, az **O157** bizonyult a leggyakoribbnak közülük, mind az élelmiszer, mind az állati eredetű minták tekintetében. Ennek értékelésénél azonban figyelembe kell venni azt, hogy több tagállam surveillance és monitoring/ellenőrzési programja hagyományosan a fenti szerocsoportra fókuszál, és ez torzíthatja a VTEC szerocsoportok gyakoriságának becsült értékét. Hasonlóan a humán fertőzések adataihoz, az **O26** szerocsoport volt mind élelmiszer, mind állati mintából a második leggyakrabban regisztrált, 2011 és 2014 között növekvő tendenciát mutató szerocsoport. Fontos megjegyezni azt is, hogy az élelmiszermintákból leggyakrabban azonosított szerocsoportok (O157, O26, O103, O113, O146, O91, O145) ugyanazok, amelyeket a leggyakrabban jelentettek a humán megbetegedések esetében is az EU/EEA tagországokban 2014-ben, és azt megelőzően is.

Laboratórium vizsgálattal megerősített zoonotikus humán megbetegedések kórházi ápolása és halálózása, EU, 2014

Betegség	A megerősített esetek száma ^(a)	Kórházi ápolás				Halálózás			
		Státusz jelentett (%)	Jelentő tagállamok száma ^(b)	Kórházban ápoltak száma	Kórházban ápoltak aránya (%)	Megbetegedés kimenetele jelentett (%)	Jelentő tagállamok száma ^(b)	Jelentett halál-esetek száma	letalitás (%)
Campylobacteriosis	236 851	25,4	16	18 303	30,4	73,6	15	25	0,01
Salmonellosis	88 715	32,2	14	9 830	34,4	49,6	15	65	0,15
Yersiniosis	6 625	15,2	12	442	44,0	58,3	14	5	0,13
VTEC megbetegedés	5 955	39,9	15	930	39,2	58,6	18	7	0,20
Listeriosis	2 161	38,0	16	812	98,9	64,8	20	210	15,0
Echinococcosis	801	24,0	14	122	63,5	24,6	12	1	0,51
Q-láz	777	NA ^(c)	NA	NA	NA	51,2	11	1	0,26
Brucellosis	347	62,0	9	142	66,1	41,5	10	0	0,00
Tularemia	480	47,1	8	92	40,7	49,0	9	0	0,00
Trichinellosis	319	74,6	5	150	63,0	74,9	6	2	0,84
Nyugat-nílusi láz ^(a)	77	66,2	6	48	94,1	66,2	6	7	13,7
Veszétség	3	NA	NA	NA	NA	66,6	3	2	100,0

(a): kivéve a nyugat-nílusi lázat, melyre vonatkozóan az összes megbetegedés adata szerepel a táblázatban

(b): nem minden tagállamban fordult elő a betegség az év során

(c): NA- nem alkalmazható, mivel az adott betegségre vonatkozóan nem gyűjtene ilyen adatot

Forrás:

The European Union summary report on trends and sources of zoonoses, zoonotic agents and food-borne outbreaks in 2014

http://ecdc.europa.eu/en/publications/_layouts/forms/Publication_DispForm.aspx?List=4f55ad51-4aed-4d32-b960-af70113dbb90&ID=1417#sthash.TbrWq8IV.dpuf

HAZAI JÁRVÁNYÜGYI HELYZET ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A **2016. március 7-13.** közötti időszakban valamennyi, rendszeresen nagyobb számban előforduló fertőző betegségből lényegesen kevesebb esetet rögzítettek az elektronikus adatbázisba, mint az előző héten. Ennek az az oka, hogy az előző héten, március 4-én zárták le a 2015. évben előfordult fertőző betegségekre vonatkozó adatokat, és a zárás előtt számos területen utólagosan rögzítették a korábban előfordult megbetegedéseket.

Az **enterális bakteriális fertőző betegségek** közül az első tíz hét során jelentett **campylobacteriosis** megbetegedések száma kismértékben nőtt az előző év azonos időszakában regisztrálthoz képest és másfélszerese volt a 2010-2014. évek első tíz hetére számított középértéknek. Az év eleje óta észlelt **salmonellosisok** száma nem változott sem az előző év azonos időszakában jelentetthez képest, sem az ötéves mediánhoz viszonyítva.

Az év első heteiben jelentett **rotavírus-gastroenteritisek** száma háromnegyede volt az előző év azonos periódusában rögzítetteknek.

A 10. héten **három** új közösségi **gastroenteritis-járványról** érkezett jelentés, egyik esemény sem járt tömeges megbetegedéssel. Két óvodában március 8-i kezdettel jelentkeztek a tünetek: hányinger, hányás, hasmenés, melyek 24-48 óra alatt rendeződtek. **Fejér megyében**, egy óvodában a jelentés írásáig **17 fő** (14 óvodás és 3 óvónő) betegedett meg, **Borsod-Abaúj-Zemplén megyében**, egy óvodában **12** gyermek vált tünetessé. A fertőzés kontakt módon terjedt, a kórokozó azonosítása folyamatban van.

Budapesten, egy idősotthonban március 3-12. között **24 főnél** (21 gondozott és 3 dolgozó) jelentkeztek a gastroenteritis tünetei: az érintettek lázmentes hasmenésről panaszkodtak. Öt idős beteg került kizáradás veszélye miatt kórházba, de folyadékpótlást követően visszabocsátották őket az otthonba. Az expozíciónak 190 fő (138 gondozott, 52 dolgozó) volt kitéve. A székletminták bakteriológiai vizsgálata negatív eredménnyel zárult, a virológiai vizsgálatok még folyamatban vannak. A kórokozó kontakt úton terjedt.

A héten **hat akut vírushepatitis** megbetegedést jelentettek, ezzel az ez évben regisztrált esetek száma 170-et ért el, ami az előző évinek mindössze a harmada. Ez a csökkenés a **hepatitis A vírus** okozta megbetegedések számának jelentős, az előző évi bejelentések negyedére

történt csökkenésével magyarázható. A legtöbb megbetegedés Borsod-Abaúj-Zemplén (20%), Heves (19%) és Hajdú-Bihar (18%) megyében került a nyilvántartásba. Ugyanakkor az év első tíz hetében közel duplájára, 24-ről 46-ra nőtt a **hepatitis E** megbetegedések száma. Az akut hepatitis megbetegedések 10%-ának még ismeretlen az etiológiája.

A **légtúti fertőző betegségek** járványügyi helyzete az évszaknak megfelelően alakult. Az év eleje óta bejelentett **scarlatina** megbetegedések száma kétszerese volt az előző évben jelentettnek, és közel kétszerese a 2010-2014. évek azonos időszakára számított középértéknek. A tíz hét során bejelentett **varicella** megbetegedések száma kissé meghaladta mind az előző évit, mind az ötéves medián értékét. A **védőoltással megelőzhető fertőző betegségek** közül egy oltatlan, 47 éves nő esetében **parotitis epidemica** gyanúja merült fel, egy 18 éves, ismeretlen oltási státuszú férfi esetében **rubeola** gyanúját jelentették. A diagnózisok megerősítése vagy elvetése érdekében a laboratóriumi vizsgálatok folyamatban vannak.

A héten az **idegrendszeri fertőző betegségek** közül **11 meningitis purulenta** megbetegedés került a nyilvántartásba. Három megbetegedés hátterében **Neisseria meningitidis** baktériumot igazolt a laboratórium, közülük egy **C szerocsoportúnak** bizonyult. További három megbetegedést **Streptococcus pneumoniae**, kettőt **Streptococcus agalactiae** okozott. Három betegnél az etiológia még nem ismert. A bejelentett **encephalitis infectiosa** megbetegedés kórokozója ismeretlen.

Három **dengue-vírus** okozta megbetegedést jelentettek a héten, közülük egy Indonéziából importált eset volt.

A tárgyhéten regisztrált fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Cases of notifiable communicable diseases recorded current week in Hungary (+)

10/2016. sz. heti jelentés (weekly report)

2016.03.07-13.

Betegség Disease	10. hét (week)			1 - 10. hét (week)		
	2016.03.07 - 2016.03.13.	2015.03.02 - 2015.03.08.	Medián 2010-2014	2016.	2015.	Medián 2010-2014
Paratyphus	-	-	-	1	-	-
Anthrax	1	-	-	1	-	-
Botulizmus	-	-	-	-	6	-
Campylobacteriosis	164	166	72	1570	1360	1050
Salmonellosis	36	71	40	677	649	670
Shigellosis	-	-	-	2	3	7
Pathogen E. coli által okozott megbet.	2	8	●	31	26	●
Yersiniosis	1	2	-	28	7	20
Rotavírus-gastroenteritis	104	194	●	1039	1364	●
Cryptosporidiosis	-	1	-	4	5	4
Giardiasis	2	-	-	32	14	18
<i>Hepatitis infectiosa</i>	6	43	10	170	452	89
Hepatitis A	4	31	3	76	307	27
Hepatitis B (heveny)	1	2	-	10	14	17
Hepatitis C (heveny)	1	1	1	19	11	11
Hepatitis E	-	3	2	46	24	16
Hepatitis inf. k.m.n.	-	6	3	19	96	19
Pertussis	-	1	-	1	2	2
Scarlatina	126	93	86	1185	569	662
Morbilli	-	-	-	-	-	1
Rubeola	1	-	-	2	2	2
Parotitis epidemica	1	2	-	5	6	11
Varicella	1 180	1 370	878	11 336	9 800	10 558
Legionellosis	1	-	2	11	9	9
Meningitis purulenta	11	24	9	64	70	62
Meningitis serosa	-	2	1	20	15	14
Encephalitis infectiosa	1	-	-	16	14	16
Lyme-kór	-	7	5	110	87	73
Listeriosis	2	-	-	6	11	2
Leptospirosis	-	-	-	-	4	2
Ornithosis	-	-	-	14	10	4
Q-láz	-	2	1	10	12	14
Tularemia	-	1	-	2	29	7
Tetanus	-	-	-	-	-	1
Hantavírus-nephropathia	-	-	●	-	1	●
Vírusos haemorrh. láz*	3	-	●	7	2	●
Malária*	-	-	-	3	1	1

(+)
(+) Előzetes, részben tisztított adatok - Preliminary, partly corrected figures

(*) Importált esetek - Imported cases

(#) Importált esetekkel együtt - Reported cases included both indigenous and imported cases

(●) Nincs adat - No data available

A statisztika készítés ideje: 2016.03.16.

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

MINISTRY OF HUMAN CAPACITIES

A tárgyhatán regisztrált fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Cases of notifiable communicable diseases recorded current week in Hungary (+)

10/2016. sz. heti jelentés (weekly report)

2016.03.07-13.

Territory (Territory)	Campylo- bacteriosis	Salmonel- losis	Rotavirus- gastroenteritis	Hepatitis infectiosa	Hepatitis A	Scarlatina	Varicella	Meningitis purulenta	Meningitis serosa	Enceph. infectiosa	Lyme-kór
Budapest	26	5	18	1	-	43	117	-	-	-	-
Baranya	12	2	2	-	-	4	119	-	-	-	-
Bács-Kiskun	9	5	1	-	-	-	77	-	-	-	-
Békés	8	2	-	-	-	3	64	-	-	-	-
Borsod-A.-Z.	11	2	15	-	-	3	91	1	-	-	-
Csongrád	16	4	-	-	-	3	30	1	-	-	-
Fejér	11	2	11	1	-	2	46	-	-	-	-
Győr-M.-S.	5	-	5	-	-	12	87	-	-	-	-
Hajdú-Bihar	12	3	8	1	1	1	55	-	-	-	-
Heves	4	-	3	1	1	-	30	-	-	-	-
Jász-N.-Sz.	8	1	2	1	1	-	19	1	-	-	-
Komárom-E.	2	2	5	-	-	2	14	2	-	-	-
Nógrád	3	1	10	-	-	-	20	-	-	-	-
Pest	11	2	8	-	-	30	106	2	-	-	-
Somogy	2	1	5	-	-	1	37	-	-	-	-
Szabolcs-Sz.-B.	4	1	2	1	1	-	112	1	-	-	-
Tolna	4	-	2	-	-	-	28	-	-	-	-
Vas	4	-	4	-	-	2	23	1	-	-	-
Veszprém	8	2	1	-	-	16	46	2	-	1	-
Zala	4	1	2	-	-	4	59	-	-	-	-
Összesen (Total)	164	36	104	6	4	126	1 180	11	-	1	-
Előző hét (Previous week)	181	71	206	27	14	188	1 181	8	3	4	6

(+) Előzetes, részben tisztított adatok - Preliminary, partly corrected figures

(*) Importált esetek - Imported cases

(#) Importált esetekkel együtt - Reported cases included both indigenous and imported cases

A statisztika készítés ideje: 2016.03.16.

Az Országos Epidemiológiai Központ (OEK) kiadványa.

A kiadványban szereplő közlemények szakmai egyeztetést követően jelennek meg, ennek megfelelően az országos jellegű összeállítások, illetve a szerkesztőségi megjegyzésben foglaltak az Országos Epidemiológiai Központ és az országos tisztifőorvos szakmai véleményét és javasolt gyakorlatát tartalmazzák.

A kiadványt Intézetünk a **Centers for Disease Control and Prevention**-nal együttműködve, a Magyar-Amerikai Közös Alapnál elnyert pályázat révén indíthatta el 1994-ben.

Az **Epinfo** minden héten pénteken kerül postázásra és az Internetre.

Internet cím: www.oek.hu; www.epidemiologia.hu; www.jarvany.hu;

www.antsz.hu/oek

az **ÁNTSZ** dolgozóinak belső hálózatról: <http://oek>

Elektronikus Epinfo-hírlevélre történő feliratkozás: epiujzag@oek.antsz.hu

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételekkel, közlési szándékkal szíveskedjék az **Epinfo** főszerkesztőjéhez fordulni:

Postai cím: 1437 Budapest, Pf. 777.

Telefon: 476-1153, 476-1194

Telefax: 476-1223

E-mail: epiujzag@oek.antsz.hu

A heti kiadványban szereplő anyagok szabadon másolhatók és felhasználhatók, azonban a kiadvány forrásként való használatánál hivatkozni kell az alábbi módon: Országos Epidemiológiai Központ. A közlemény címe. Epinfo a megjelenés éve; a kiadvány száma: oldalszám. (Pl.: Országos Epidemiológiai Központ. 10 éves az Epinfo. Epinfo 2003; 1:1-2.)

Országos tisztifőorvos:

Dr. Szentés Tamás

Epinfo szerkesztősége

Alapító főszerkesztő: Dr. Straub Ilona

Főszerkesztő: Dr. Melles Márta

Főszerkesztő helyettes: Dr. Csohán Ágnes

Olvasószerkesztő: Dr. Krisztalovics Katalin

Szerkesztő: Dr. Kurcz Andrea

Technikai szerkesztő:

Báder Mariann

ÁNTSZ OTH Nyomda

Nyomdavezető: Novák Anikó

ISSN 2061-0947 (Nyomtatott)

ISSN 2061-0955 (Online)